

3. Бортник Н.П. Договір перевезення пасажирів та багажу у міжнародному приватному праві. *Вісник національного університету «Львівська політехніка»*. 2014. № 807. С. 187-191.

4. Правила повітряних перевезень вантажу: наказ Міністерства інфраструктури України № 728 від 14.03.2006. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-06#Text>

5. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 40-44. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

УДК 347.9(043.2)

Кепін А.І., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Падун Р.В., к.ю.н.

ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ ЦИВІЛЬНИХ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Як правило, виникнення цивільних процесуальних правовідносин зумовлено наявністю між сторонами відносин, які набули спірного характеру. Однак специфіка цивільних процесуальних правовідносин полягає в тому, що вони обов'язково виникають через суд, який є обов'язковим їх учасником.

Розгляд будь-якої справи в суді має здійснюватися відповідно до закону. Суд, здійснюючи правосуддя, захищає права, свободи та інтереси фізичних осіб, права та інтереси юридичних осіб, державні та суспільні інтереси лише у спосіб, визначений законодавством України.

Цивільні процесуальні правовідносини – це система динамічних багатостадійних правових відносин, які мають імперативно-диспозитивний характер, виникають між обов'язковим суб'єктом – судом та іншими учасниками цивільного процесу, здійснюються відповідно до норм законодавства та правового статусу суб'єкта.

М.Й. Штефан вважає, що для виникнення цивільних процесуальних правовідносин необхідною є наявність: підстави, приводу, процесуальних передумов [1, с. 82].

Норми цивільного процесуального права є найважливішою передумовою виникнення цивільних процесуальних правовідносин. Це загальні правила поведінки, сформульовані як владні веління, які спрямовані на врегулювання відносин, що складаються у зв'язку зі здійсненням правосуддя у цивільних справах. Норми цивільного процесуального права мають загальний характер, в них виражено

загальний стандарт поведінки суду або інших учасників процесу, який найбільш повно відповідає інтересам здійснення правосуддя [2, с. 178].

Норми цивільного процесуального права як передумови виникнення цивільних процесуальних правовідносин характеризуються такими особливостями: встановлюються тільки державою, є загальнообов'язковими, мають загальний характер, регулюють суспільні відносини лише в сфері здійснення правосуддя у цивільних справах, забезпечуються можливістю застосування державного примусу чи процесуальних заходів, не пов'язаних з державним примусом, ставлять за мету правильний і своєчасний розгляд вирішення цивільних справ [3, с. 71].

Цивільні процесуальні правовідносини регулюються низкою ознак, які відображають наше розуміння їх сутності, структури та функціонального призначення. Відтак у загальній теорії права серед ознак правових відносин зазначають такі: вони становлять різновид суспільних відносин; є ідеологічними відносинами – результатом свідомої діяльності людей; є вольовими відносинами; охороняються і забезпечуються заходами державного впливу; їх учасники є носіями прав і обов'язків.

Однією з основних ознак цивільних процесуальних правовідносин є те, що вони мають правовий характер і, за загальним правилом, виражаються у спеціальній, встановленій законом цивільній процесуальній формі [4, с. 74].

Вказівка на норму права як передумову виникнення цивільних процесуальних правовідносин має загальний характер і означає наявність сукупності норм, якими участь у цивільному процесі конкретних суб'єктів обумовлюється наявністю або відсутністю певних обставин.

Отже, суд, як суб'єкт цивільних процесуальних правовідносин, виступає як орган судової влади держави, на якого покладено функцію вирішення цивільної справи по суті, а також окремих правових питань, що виникають у судочинстві щодо її розгляду.

Література

1. Штефан М.Й. Цивільне процесуальне право України: підручник. Київ, 2005. С. 82-85.

2. Учение о гражданских процессуальных правоотношениях и их субъектах. Проблемы науки гражданского процессуального права / заг. ред. проф. В.В. Комарова. Харків, 2002. С. 101.

3. Литовченко Л.А., Мінка П.Я. Цивільне процесуальне право: курс лекцій для студентів юридичного факультету. Дніпро: Дніпропетр. гуманітар. ун-т, 2007. 71 с.

4. Цивільний процес (загальна частина): навч. посібник. 2-е вид., доп. і перероб. / кол. авторів; А.В. Коваленко. Дніпро: Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 192 с.